

YHDENVERTAISUUS

VALTUUTETTU

DISKRIMINERINGSOMBUDSMANNEN
NON-DISCRIMINATION OMBUDSMAN
OVTTAVEARDÁSAŠVUOĐAÁITTARDEADDJI

Yhdenvertaisuusvaltuutetun kertomus eduskunnalle 2022

Elli Björkberg, ylitarkastaja
ESKE:n verkostoseminaari

Valtuutettu tarjoaa oikeussuojaa syrjinnän uhreille

Selvitykset, kertomukset ja raportit

Aloitteet, yleiset suositukset ja kouluttaminen

Ihmisoikeusvelvoitteiden ja lainsäädännön seuraaminen

Puhelin- ja chat-neuvonta

Selvityspyynnöt yksittäisissä asioissa

Sovinnon edistäminen

Oikeus salassapidettävään tietoon + tarkastus

Vie asioita lautakuntaan ja tuomioistuimiin

tasa-arvo.fi

Vammaisten työelämäosallisuuden edistäminen

- Lainsäädäntö, viranomaiskäytännöt ja asenteet eivät luo edellytyksiä vammaisten henkilöiden työelämäoikeuksien toteutumiselle
- Asennemuutoksessa tarvitaan julkisen vallan toimenpiteitä; myös CRPD 8 artiklan velvollisuus on huomioitava
- Tarvitaan perustavanlaatuinen ajattelutavan muutos, jossa vammaisen ihminen nähdään aktiivisena toimijana, ei hoivan kohteena

YVL 7 § mukainen työnantajan yhdenvertaisuuden edistämisvelvollisuus

Määrätietoinen
työympäristön
esteettömyyden ja
saavutettavuuden
kehittäminen

Kohtuulliset mukautukset
yksittäistapauksissa.
Positiivinen erityiskohtelu
rekrytoinnissa.

Monimuotoisuuslauseke
ja esteettömyystietojen
sisällyttäminen
työnhakuilmoitukseen.

Toimivat apuvälinepalvelut ovat edellytys työelämäosallisuudelle

- Apuvälineiden toimivuus!
- Nopea ja joustava huolto ja korjaus on avainasemassa.

Viranomaisen velvollisuus edistää yhdenvertaisuutta YVL 5 §

= Velvollisuus arvioida ja edistää yhdenvertaisuutta JA velvollisuus laatia yhdenvertaisuussuunnitelma.

- Yhdenvertaisuussuunnittelun tulee perustua toiminnan lähtötilanteen yhdenvertaisuusarviointiin, jonka pohjalta asetetaan tavoitteet ja seurataan niiden toteutumista.
- Merkittävä osa YV-suunnittelun potentiaalista viranomaisten toiminnan kehittämisessä on jäänyt hyödyntämättä.
- Hyvinvointialueet ja heidän YV-suunnittelu nyt avainasemassa, myös esteettömyyden ja esteettömien palveluiden kannalta.

Sosiaali- ja terveydenhuolto on keskeisessä asemassa ihmisten yhdenvertaisuudelle 1/2

- Hyvinvointialueiden strategia- ja yhdenvertaisuussuunnittelussa on huomioitava yhdenvertaisuuslain lisäksi YK:n vammaisyleissopimuksen sisältö.
- Valtuutettu kiinnitti soteuudistuksessa huomiota tilojen ja viestinnän esteettömyyteen ja saavutettavuuteen.
  - Ehdotuksena kaikkien toimipisteiden esteettömyystiedot saataville tilatietojärjestelmiin.
- Tilojen esteettömyyden ja saavutettavuuden kannalta on tärkeää, että toimitila- ja kiinteistöhallinnon osaamiskeskuksessa varmistetaan osaaminen vammaisten henkilöiden tarpeista, esteettömyydestä ja saavutettavuudesta.

Sosiaali- ja terveydenhuolto on keskeisessä asemassa ihmisten yhdenvertaisuudelle 2/2

- Sairaaloiden käytännöissä tulee huomioida yhdenvertaisuus nykyistä kattavammin
- YO-sairaaloiden YV-suunnittelutyö on käynnissä valtuutetun aloitteesta.
- Erikoissairaanhoidossa tilanteita, joissa lääketiede ja yhdenvertaisuuden toteutuminen nähdään vastakkainasetteluna. Potilaan yksilöllisen tilanteen huomioiminen on keskeinen osa hänen syrjimätöntä, potilaslainkin mukaista ihmisarvoa kunnioittavaa hoitoa.
- Kohtuulliset mukautukset vammaisille tehtävä silloin kun lääketieteelliset syyt eivät ehdottomasti aseta esteitä

Esteetön yhteiskunta on kaikille yhdenvertainen

- Kaikille sopiva suunnittelu tulisi ottaa julkisen liikenteen tavoiteltavaksi palvelustandardiksi.
- YK:n vammaisyleissopimuksen 9 artikla velvoittaa julkisia toimijoita purkamaan esteettömyyden ja saavutettavuuden esteitä sekä edistämään esteettömien ja saavutettavien palveluiden syntymistä niin sähköisten palveluiden kuin kuljetuksenkin saralla.
- YVV kävi keskustelut LVM:n ja VR:n kanssa valtion henkilöjunaliikenteen ostosopimusten uudistamisen (2022-2030) yhdenvertaisuusvaikutuksista
  - Toimijat sitoutuivat uusimaan esteellisen lähijunakaluston ja tekemään asemalaiturien esteettömyysmuutokset.

Yhdenvertaisuuslaki huomioimaan paremmin vammaisten henkilöiden tarpeet

→ Lausuntopyyntö VN/3528/2021 (määräaika 19.5.)

- Palveluiden ja esimerkiksi yleisötilaisuuksien järjestäjillä on jo nyt velvollisuus järjestää yleisölle avoimet toiminnot niin, että ne ovat kaikille saavutettavia ja esteettömiä, ellei tämä aiheuta kohtuutonta rasitetta.
- Tämä velvollisuus tulisi kirjata yhdenvertaisuuslakiin, jotta sekä esteettömyyteen velvoitetut tietäisivät paremmin velvollisuuksistaan ja vammaiset henkilöt tietäisivät paremmin oikeuksistaan.
- Oikeusministeriö totesi kuitenkin, ettei tämä lainmuutoksen toteuttaminen kuulunut lainvalmistelutyöryhmän tehtävänantoon.
  - [Tutustu eriävään mielipiteeseen](#)

Kiitos!

Yhteystiedot:

elli.bjorkberg@oikeus.fi

Puh. 029 566 6826

YHDENVERTAISUUS

VALTUUTETTU

**DISKRIMINERINGSOMBUDSMANNEN
NON-DISCRIMINATION OMBUDSMAN
OVTTAVEARDÁSAŠVUODÁITTARDEADDJI**

YHDENVERTAISUUSVALTUUTETUN TOIMISTO

Tel +358 (0) 295 666 800

www.syrjinta.fi

 www.facebook.com/yhdenvertaisuus

 @yhdenvertaisuus

 @yhdenvertaisuusvaltuutettu